

SEKRETESS I SAMVERKAN

**Stadsjuristen Natalie Glotz Stade
Juridiska enheten, stadskontoret,
Malmö stad**

Då är det viktigt att veta att

- ... myndigheter måste följa **offentlighets- och sekretesslagens (2009:400), OSL**, bestämmelser
- Enskilda aktörer (civilsamhället) omfattas inte av OSL, men det kan finnas bestämmelser i speciallagstiftning om tystnadsplikt (privat hälso- och sjukvård, enskilda skolhuvudmän)
- Alla aktörer (offentliga och enskilda) måste följa **personuppgiftslagens (från den 28 maj 2018 dataskyddsförordningens)** regelverk
- Brott mot OSL aktualiserar brott mot tystnadsplikten enligt 21 kap. 3 § brottsbalken
- Brott mot personuppgiftslagen aktualiserar straffbestämmelser i speciallagstiftning (PUL), skadestånd (från maj stora sanktionsavgifter)

Ev. aktörer i samverkan mot våldsbejakande extremism

Myndigheter, t.ex.

- **Hälso- och sjukvården:** Region/landsting

I kommunen medicinsk elevhälsa (skolsköterska, skolläkare) → följer **25 kap. OSL**

- **Kommunala skolor:** lärare, rektorer, skolkuratorer, skolpsykologer → följer **23 kap. 2 alt. 5 §§ OSL**
- **Socialtjänsten:** **26 kap. 1 -5 §§ OSL**
- **Kommunala bostadsbolag:** **26 kap. 11 § OSL**
- **Arbetsmarknadsverksamhet i kommunen:** **28 kap. 11 § OSL**
- **Kommunen i övrigt:** miniminivåregler i **21 kap. OSL**
- **Polismyndigheten:** följer **18 kap. och 35 kap. OSL**
- **Migrationsverket:** följer **37 kap. OSL**

OBSERVERA: SEKRETESSGRÄNSER MELLAN SEKRETESSOMRÅDEN

Privata aktörer

- Tystnadsplikt för enskild hälso- och sjukvård, patientsäkerhetslagen
- Tystnadsplikt för enskilda skolhuvudmän, skollagen
- Civilsamhället

Samverkan mellan myndigheter - förvaltningslagen

6 § 1986-års FL

Varje myndighet skall lämna
andra myndigheter hjälp inom
ramen för den egna
verksamheten.

Nya förvaltningslagen

Samverkan

8 § En myndighet ska inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter.

En myndighet ska i rimlig utsträckning hjälpa den enskilde genom att själv inhämta upplysningar eller yttranden från andra myndigheter.

Prop. 2016/17: 180 s. 70 ff.

- Eftersom en myndighet alltid måste prioritera sina egna huvuduppgifter avgör den emellertid själv om den kan avsätta resurser för att hjälpa den myndighet som begär assistans.
- För det andra bör bestämmelsen ge en klar indikation om att samverkansskyldigheten inte enbart tar sikte på att förvaltningen generellt ska bli så enhetlig och effektiv som möjligt utan också är avsedd att underlätta för den enskilde i kontakterna med myndigheterna.

Varken sekretessbrytande eller uppgiftsskyldighet

Prop. 2016/17: 180 s.70 ff:

”Det bör framhållas att samverkansskyldigheten enligt förvaltningslagen **inte innebär någon sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § OSL bryter sekretessen mellan myndigheter.**

Vidare innehåller förvaltningslagen inte några bestämmelser som reglerar frågan om behandling av personuppgifter.

Innan en samverkande myndighet lämnar uppgifter till en annan myndighet måste den beakta de begränsningar i informationsutbytet som följer av nationell och EU-rättslig lagstiftning om behandling av personuppgifter, för närvarande t.ex. personuppgiftslagen (1998:204) och efter den 24 maj 2018 bl.a. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 maj 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Myndigheten måste också förvissa sig om att informationsutbytet är förenligt med eventuellt tillämpliga bestämmelser om sekretess (jfr JO 2006/07 s. 270).»

Myndigheter ska samverka,
dock med iakttagande av
regelverket kring sekretess.

Vad är sekretess? – några termer

- Ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt.
- Sekretessen skyddar t. ex. den enskildes integritet, men det finns även andra skyddsintressen, som myndigheters intresse av att planera viss verksamhet etc.
- Vilka uppgifter som är sekretessreglerade står i OSL
- En sekretessbelagd uppgift är en uppgift för vilken sekretess gäller i ett enskilt fall.
- En sekretessbrytande bestämmelse kan ge ett författningsstöd för att lämna ut en sekretessbelagd uppgift under vissa förutsättningar.

8 kap. OSL

Vilka sekretessen gäller mot

Sekretess mot enskilda och mot andra myndigheter

1 § En uppgift för vilken sekretess gäller enligt denna lag får inte röjas för **enskilda** eller för **andra myndigheter**, om inte annat anges i denna lag eller i lag eller förordning som denna lag hänvisar till.

Sekretess inom en myndighet

2 § Vad som föreskrivs om sekretess mot andra myndigheter i 1 § och vad som föreskrivs i andra bestämmelser i denna lag om uppgiftslämnande till andra myndigheter och överföring av sekretess mellan myndigheter, ***gäller också mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.***

Sekretess mot utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer –

8 kap. 3 § OSL

En uppgift för vilken sekretess gäller enligt denna lag får inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om inte

1. utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller
2. uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är **förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen.**

/steg 1: hitta en sekretessbrytande bestämmelse i OSL,
steg 2: göra en prövning enligt ovan

UTGÅNGSPUNKTER

- **Kommunen:** organisationen spelar roll mellan nämnder föreligger alltid sekretessgränser
- **Socialtjänsten** under en nämnd har sekretess i förhållande till socialtjänsten under annan nämnd, fastän de finns i samma kommun.
- **Socialtjänsten** under en nämnd har sekretess i förhållande till alla andra aktörer (myndigheter och civila)
- Den **medicinska elevhälsan** under en nämnd har sekretess gentemot alla enskilda och statliga aktörer samt gentemot andra kommunala verksamheter än den medicinska i skolan under sin nämnd.
- **Övrig elevhälsa** har sekretess utåt, även i förhållande till medicinsk elevhälsa (dock inte i förhållande till "övrig skola")
- **Hälso- och sjukvården** i övrigt har sekretess gentemot alla andra aktörer.
- **Polismyndigheten** har sekretess gentemot alla andra aktörer.
- **Migrationsverket** har sekretess gentemot alla andra aktörer

Gör en myndighetsperson fel
och röjer en uppgift som inte
fått röjas
aktualiseras brottet "brott mot
tystnadsplikten"!

SANKTIONER

20 kap. 3 § brottsbalken

Röjer någon uppgift, som han är pliktig att hemlighålla enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för *brott mot tystnadsplikt* till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som av *oaktsamhet* begår gärning som avses i första stycket, dömes till böter. I ringa fall skall dock ej dömas till ansvar.

SEKRETESS

Skaderekvisit:

S.k. svag sekretess: Presumtion för offentlighet, om det kan antas att en viss skada/men inträffar om uppgiften röjs får man inte lämna uppgiften

- ingen bedömning i det enskilda fallet, typen av uppgift avgör (typiskt känsliga uppgifter – OBSERVERA – inte att förväxla med begreppet ”känsliga uppgifter” inom dataskydd)

S.k. stark sekretess: presumtion för sekretess om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att det leder till skada eller men får man inte lämna ut uppgiften

- bedömning i det enskilda fallet, frågor behöver ställas

Absolut sekretess

Socialtjänstsekretess

26 kap. 1 § OSL

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilds personliga förhållanden, **om det inte står klart** att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men.

STARK

Socialtjänsten under en nämnd
I Malmö: 3 socialnämnder
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
Funktionsstödsnämnden

OBSERVERA!

Utgångspunkten är således att socialtjänsten under en nämnd **inte** inom ramen för samverkan kan röja uppgifter om en enskild individ.

→ Det krävs en sekretessbrytande bestämmelse/en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som stöd

Hälso- och sjukvårdssekretess

25 kap. 1 § OSL

Sekretess gäller inom hälso- och sjukvården för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, **om det inte står klart** att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

*Läkare, psykologer m.fl. inom Region Skåne,
medicinsk elevhälsa*

Observera: inte skolpsykologer.

STARK

OBSERVERA!

Utgångspunkten är således att t.ex. skolsköterskan och skolläkare **inte** inom ramen för samverkan kan röja uppgifter om en enskild individ.

→ Det krävs en sekretessbrytande bestämmelse/en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som stöd

Tystnadsplikt i enskild hälso- och sjukvård/fristående medicinsk elevhälsa

6 kap. 12 § första stycket PSL

Den som tillhör eller har tillhört hälso- och sjukvårdspersonalen inom den *enskilda* hälso- och sjukvården får inte obehörigen röja vad han eller hon i sin verksamhet har fått veta om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden. Som obehörigt röjande anses inte att någon fullgör sådan uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning.

(...)

För det allmännas verksamhet gäller offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

SKOLSEKRETESS 23 kap. 2 § OSL

Första stycket

Sekretess gäller i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden *i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats*, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

STARK UTÅT (INGEN SEKRETESS TILL ÖVRIG SKOLA)

OBSERVERA!

Utgångspunkten är således att skolpsykologer och skolkuratorer **inte** inom ramen för samverkan kan röja uppgifter om en enskild individ.

→ Det krävs en sekretessbrytande bestämmelse/en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som stöd

Andra stycket

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i särskild elevstödande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

SVAG

Begreppet ”särskilt elevstödjande verksamhet”

Med ”särskild elevstödjande verksamhet” avses sådant särskilt stöd till enskilda elever som går utöver det stöd som varje elev ska få inom ramen för den gemensamma undervisningen och sociala samvaron i skolan.

Tredje stycket

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det **av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.**

SÄRSKILT SVAG

OBSERVERA!

Utgångspunkten är således att lärare, rektor samt studie- och yrkesvägledare inte inom ramen för samverkan kan röja typiskt sett känsliga uppgifter om en enskild individ som har med särskilt elevstöd, ”trygghet och studiero”-ärenden (disciplinärenden) att göra och i situationer enligt tredje stycket att göra

→ Det krävs en sekretessbrytande bestämmelse/en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som stöd.

Tystnadsplikt fristående skolenheter

29 kap. 14 § första skollagen

Den som är eller har varit verksam i **enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivet fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap.**, får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom **annan enskilt bedriven verksamhet** enligt denna lag än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen
röja

uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

Kommunala bostadsbolags sekretess

26 kap. 11 § andra stycket OSL

I kommunal bostadsuthyrningsverksamhet gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, **om det kan antas** att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

SVAG

→ Det krävs en sekretessbrytande bestämmelse/en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som stöd.

Polismyndighetens sekretess

18 kap. och 35 kap.

18 kap. **Sekretess till skydd främst för intresset av att förebygga eller beivra brott (myndighetens uppgifter skyddas)**

1-4 §§ Förundersökningar, underrättelseverksamhet, m.m.

35 kap. **Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott, m.m. (enskilds uppgifter skyddas)**

1-10 b §§ Förundersökningar, register, kontaktförbud, m.m.

→ Det krävs en sekretessbrytande bestämmelse/en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som stöd.

Migrationsverkets sekretess

37 kap. 1 §

Utöver vad som följer av 21 kap. 5 § gäller sekretess i verksamhet för kontroll över utlänningar och i ärende om svenskt medborgarskap för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, **om det inte står klart** att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Med flera ...

Minimiskyddet i alla offentlig verksamhet

- 21 kap. 1 § OSL Hälsa och sexualliv

Sekretess gäller för uppgift som rör en enskilds hälsa eller sexualliv, såsom uppgifter om sjukdomar, missbruk, sexuell läggning, könsbyte, sexualbrott eller annan liknande uppgift, om det måste antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs.

- 21 kap. 3 § OSL Förföljda personer

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande eller tillfälligt, den enskildes telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar uppgift som kan användas för att komma i kontakt med denne samt för motsvarande uppgifter om den enskildes anhöriga, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs.

- 21 kap. 5 § Utlännings säkerhet i vissa fall

Sekretess gäller för uppgift som rör en utlänning, om det kan antas att röjande av uppgiften skulle medföra fara för att någon utsätts för övergrepp eller lider annat allvarligt men som föranleds av förhållandet mellan utlänningen och en utländsk stat eller myndighet eller organisation av utlänningar.

I förhållande till vårdnadshavare

12 kap. 1 §

Sekretess till skydd för en enskild gäller inte i förhållande till den enskilde själv, om inte annat anges i denna lag.

12 kap. 3 §

Sekretess till skydd för en enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare. Sekretessen gäller dock inte i förhållande till vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter

Sekretessbrytande bestämmelser

- Ett grundutbud i 10 kap. OSL
- Specialbestämmelser avseende de olika sekretessområden i OSL:s verksamhetskapitel

OBSERVERA: 10 kap. OSL är inga uppgiftsskyldigheter utan möjligheter att bryta sekretessen.

Uppgiftsskyldigheter finns i ett stort antal lagar (speciallagstiftning), till exempel:

14 kap. 1 § socialtjänstlagen, 17 kap. 1 § utlänningslagen, 110 kap. 31 § socialförsäkringsbalken, 36 kap. 5 § rättegångsbalken (vittnesplikten)

SAMTYCKE

10 kap. 1 § OSL

Att sekretess till skydd för en enskild inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan enskild eller till en myndighet, om den enskilde samtycker till det, följer av 12 kap. och gäller med de begränsningar som anges där.

12 kap. 1 §

Sekretess till skydd för en enskild gäller inte i förhållande till den enskilde själv, om inte annat anges i denna lag.

12 kap. 2 §

En enskild kan helt eller delvis häva sekretess som gäller till skydd för honom eller henne, om inte annat anges i denna lag.

Fundera kring samtyckesblanketter!

Nödvändigt utlämnande – 10 kap. 2 § OSL

Sekretess hindrar inte att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet.

Allmän samverkan får inte bygga på denna §!

Restriktiv tillämpning.

Se t.ex. JO 1986/87 s. 159 om rapportering och registrering av läkemedelsmissbrukare

Generalklausulen – möjliggör samverkan med andra myndigheter (endast myndigheter)

- kan inte tillämpas på uppgifter reglerade med socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess
- polis och skola får tillämpa den

”Utöver vad som följer av 2, 3, 5 och 15–26 §§ får en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.”

Första stycket gäller inte i fråga om sekretess enligt 24 kap. 2 a och 8 §§, 25 kap. 1–8 §§, 26 kap. 1–6 §§, 29 kap. 1 och 2 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 och 12 §§, 33 kap. 2 §, 36 kap. 3 § samt 40 kap. 2 och 5 §§.

Envägskommunikation socialtjänst under en socialnämnd → ← Polismyndigheten

**Bestämmelserna kan inte tillämpas i
en samverkansgrupp med flera olika
myndigheter och enskilda**

Det finns ett antal sekretessbrytande
bestämmelser som tillåter att uppgifter
om enskilda lämnas från socialtjänsten
till Polismyndigheten.

10 kap. 18 a §

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en **uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjugooett år lämnas till en polismyndighet**, om

1. det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet,
2. uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och
3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

- Lämnandet av uppgifter får ske på eget initiativ eller på begäran av polismyndighet
- Uppgift som rör enskild: även uppgifter som avser andra personer än den underårige får lämnas ut om uppgifterna rör den unge, exempelvis uppgifter om vilka som tillhör den unges familj eller bekantskapskrets
- Punkten 1: särskilda omständigheter → risk

Riskbedömning i varje enskilt fall

Konkreta omständigheter, inte obetydliga eller avlägsna

t.ex. om den unge tidigare begått brott, rör sig i kriminella kretsar

Punkten 2: ”Det krävs inte att uppgiften isolerad kan antas leda till att förebygga att den unge begår brott, utan det är tillräckligt att den tillsammans med andra omständigheter kan antas bidra till önskad effekt. Exempel på uppgifter som skulle kunna vara aktuella är sådana som hjälper polisen att komma i kontakt med den unge eller kunna vara närvarande vid tillfällen som den unge upplever som olämpliga för att förebygga att brott begås. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om adresser, arbetsplatser och skolor eller om vilka personer den unge umgås med.”

Punkten 3: olämplighet

situationer där ett utlämnande skulle försvåra socialtjänstens arbete med den unge. Andra särskilda skäl kan exempelvis vara att det bedöms som olämpligt att vidarebefordra en uppgift till polisen som den unge har lämnat i förtroende. Ett ytterligare exempel kan vara att det med hänsyn till någon annan persons intressen är olämpligt att lämna ut en uppgift.

- Misstankar om att den unge begått ett visst konkret brott endast får lämnas ut under de förutsättningar som gäller för närvarande (10 kap. 21 – 23 §§ OSL).
- Möjligheterna att lämna uppgifter om brottsmisstankar i brottsutredande syfte utökas således inte.
- Uppgifter om brottsmisstankar i mer allmänna ordalag får dock lämnas ut med stöd av denna bestämmelse, så länge de inte kan hänföras till en specifik situation. Detsamma gäller allmänna uppgifter om missbruk, så länge de inte kan knytas till konkreta narkotikabrott.

Förhindrande eller avbrytande av brott

10 kap. 19 §

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § (hälso- och sjukvård), 2 § andra stycket och 3-5 §§ och 26 kap. 1 (socialtjänst), 3, 4 och 6 §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brott, om uppgiften behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i

1. 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
2. 13 kap. 1 § luftfartslagen (1957:297),
3. 30 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg,
4. 20 kap. 4 eller 5 § sjölagen (1994:1009), eller
5. 10 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519).

Omedelbart polisiärt ingripande 10 kap. 20 §

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § (socialtjänst) hindrar inte att en uppgift som behövs för ett omedelbart polisiärt ingripande lämnas till en polismyndighet när någon som kan antas vara under arton år påträffas av personal inom socialtjänsten

1. under förhållanden som uppenbarligen innebär överhängande och allvarlig risk för den unges hälsa eller utveckling, eller
2. om den unge påträffas när han eller hon begår brott.

Misstankar om brott begångna mot unga I

10 kap 21 §

Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3-5 §§ (hälso- och sjukvård), 26 kap. 1, 3, 4 och 6 §§ (socialtjänst) samt 33 kap. 2 § (DO m.m.) hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller en polismyndighet, om uppgiften angår misstanke om brott som riktats mot någon som inte har fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i

1. 3 (brott mot liv och hälsa), 4 (brott mot frihet och fred) eller 6 kap. (sexualbrott) brottsbalken, eller
2. lagen med förbud mot könsstympling av kvinnor.

Misstankar om brott begångna mot unga II

10 kap 22 §

Sekretess enligt 26 kap. 1 § (socialtjänst) hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller en polismyndighet, om uppgiften angår misstanke om brott som innefattar överlåtelse eller anskaffning till någon som inte har fyllt arton år och brottet avser

1. överlåtelse av narkotika i strid med narkotikastrafflagen,
2. överlåtelse av dopningsmedel i strid med lagen om förbud mot vissa dopningsmedel, eller
3. icke ringa fall av olovlig försäljning eller anskaffning av alkoholdrycker enligt alkohollagen

Misstankar om begångna brott i övrigt 10 kap. 23 §

Om inte annat följer av 19-22 §§ får en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott och som är sekretessbelagd enligt (...), 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3-8 §§ (hälso- och sjukvård), 26 kap. 1-6 §§ (socialtjänst), (...) lämnas till en åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, (t.ex. grov misshandel, rån, våldtäkt, grovt narkotikabrott)
2. försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, eller
3. försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen

- **Terroristbrottlagen (2003:148)**

Minimistraff?

Fullbordad brott - lägst fyra år, försök omfattas

Mindre grovt 2 år

Socialtjänsten frågar: Vilket brott utreder ni? Är det ovanstående kan uppgifter lämnas både avs. fullbordat brott och försök

- **Finansieringslagen (2002:444)**

högst två år, ingen särskild minimistraffsangivelse för brott av normalgraden;

grovt brott 6 månader

Inget uppgiftslämnande

- **Rekryteringslagen (2010:299)**

inga uttalade minimistraff, grovt brott sex månader - inget uppgiftslämnande

Minimistraffen når inte upptill den nivå att sekretessen kan brytas utom när det gäller terroristbrott enligt terroristbrottslagen.

Exempel: Resa (rekryteringslagen)

5 b §

Till fängelse i högst två år döms den som reser eller påbörjar en resa till ett annat land än det land där han eller hon är medborgare i avsikt att

- 1. begå eller förbereda särskilt allvarlig brottslighet, eller*
- 2. meddela eller ta emot instruktioner enligt 5 eller 5 a §.*

6 §

Om brott som anges i 3, 4, 5 eller 5 a § är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Sekretess mellan myndigheter

10 kap. 28 § sekretesslagen

Sekretess hindrar inte heller att uppgift lämnas till annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

t.ex. 14 kap. 1 § fjärde stycket SoL

14 kap. 1 och 1 c socialtjänstlagen

14 kap. 1 §

Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

- myndigheter vars verksamhet berör barn och unga,
- andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,
- anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och
- de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.
- De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.
- Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i första stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

14 kap. 1 c § SoL

Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

17 kap. 1 § utlänningslagen

Socialnämnden skall lämna ut uppgifter angående en utlännings personliga förhållanden, om en polismyndighet, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, en migrationsdomstol, Migrationsöverdomstolen eller regeringen begär det och uppgifterna behövs för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd eller ett ärende om tredjelandsmedborgares ställning som varaktigt bosatt i Sverige eller för att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning. Detsamma gäller när fråga har uppkommit om utlännings har uppehållsrätt.

Sekretessbrytande bestämmelser i 26 kap. OSL

9 § Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift om en enskild eller någon närstående till denne lämnas från en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet eller till en myndighet inom hälso- och sjukvården, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och denne 1. inte har fyllt arton år, 2. fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel, eller 3. vårdas med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård eller lagen om rättspsykiatrisk vård.

Detsamma gäller uppgift om en gravid kvinna eller någon närstående till henne, om uppgiften behöver lämnas för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet.

SAMMANFATTNINGSVIS

Sekretessen hindrar samverkan på individnivå

- Offentlighets- och sekretesslagen medger inte ett fritt utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan företrädare för olika myndigheter som samarbetar i **MYCKET BLANDADE samarbetsgrupper**.

Uppgifter om enskilda hos socialtjänsten under en socialnämnd och hos medicinsk elevhälsa/hälso- och sjukvården förblir starkt skyddade

- I en samarbetsgrupp ingående representanter för socialtjänst eller hälso- och sjukvård får således inte utan den enskildes samtycke uttala sig om dennes förhållanden, såvida uppgifterna inte redan är kända av alla inom gruppen (bl.a. JO 1990/91 s. 369).
- Det innebär att det i den samverkansgrupp inte från socialtjänstens sida och från hälso- och sjukvårdens sida får lämnas uppgifter om enskilda individer till gruppen.

*Vid behov finns möjligheter att röja uppgifter **via direktkanal** från socialtjänsten under en socialnämnd till Polismyndigheten – inte via en samverkansgrupp*

- Får socialtjänsten kännedom om en ungdom som befinner sig i riskzonen för våldsbejakande extremism och behöver Polismyndighetens hjälp finns det goda möjligheter att lämna uppgifter till Polismyndigheten. Det är dock inget som får lyftas i en grupp med representanter från olika myndigheter/enskilda utan måste tas mellan aktuell socialnämnd och Polismyndigheten i enrum.

Ett samtycke tar bort sekretesshindren för fullskalig samverkan

- Det innebär att socialtjänsten och medicinsk elevhälsa/hälso- och sjukvården bara kan lämna uppgifter om en identifierad individ på ett samverkansgruppmöte med ett klart givet samtycke av denna enskilda individ.

Efter prövning enligt generalklausulen kan övriga berörda myndigheter (utom socialtjänst och hälso- och sjukvård) samverka

- Polismyndigheten, skolförvaltningarna bortsett från medicinsk elevhälsa, lokal fritidsverksamhet och kommunen i övrigt kan efter prövningar i de enskilda fallen i enlighet med generalklausulen lämna uppgifter och diskutera ett individärende. Socialtjänsten och medicinsk elevhälsa/hälso- och sjukvården får lyssna, men får absolut inte delta i diskussionen.
- Uppgiftsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen råder från den myndighet som är orolig för ett barn i förhållande till berörd socialnämnd och medger inte att ett individärende tas upp i en samverkansgrupp.

Kritik mot en närpolischef vid dåvarande Polismyndigheten i Stockholms län för att han lämnat sekretessbelagda uppgifter om att en person var misstänkt för brott till en utbildningsförvaltning och en skola 6290-2014 – generalklausul inte ok

Beslutet i korthet: En närpolischef lämnade ut sekretessbelagda uppgifter till bl.a. en skola om att en person som var anställd där var misstänkt för narkotikabrott. Uppgifterna lämnades ut efter en intresseavvägning enligt den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen. **En förutsättning för att uppgifterna skulle kunna lämnas ut var att det hos mottagaren fanns ett behov av uppgifterna och att intresset av att de lämnades ut uppenbart hade företräde framför det intresse sekretessen skulle skydda.** En utgångspunkt vid intresseavvägningen måste enligt JO vara att de skäl som bär upp den sekretess som gäller till skydd för den som är misstänkt för brott väger tungt. I det aktuella fallet fanns ingenting som tydde på att brottsligheten berörde eleverna på skolan eller andra barn och ungdomar. Det fanns inte heller någonting som tydde på att den misstänkte hade begått brott på skolans område eller att den brottslighet han misstänktes för innebar någon konkret risk för att eleverna på skolan skulle kunna fara illa. Vid dessa förhållanden saknades förutsättningar att lämna ut uppgifter om brottsmisstankarna. Närpolischefen får kritik för att han lämnade ut uppgifterna.

JO1990/91 s. 369 – generalklausul ok

Fråga om polismyndigheten i Umeå begått brott mot sekretesslagens bestämmelser i fråga om en lokal samverkansgrupp inom missbruksvården

- Sekretesslagen medger inte ett fritt utbyte av hemliga uppgifter mellan företrädare för olika myndigheter som samarbetar i samarbetsgrupper
- I en samarbetsgrupp ingående representanter för socialtjänst eller hälso- och sjukvård får således i princip inte utan den enskildes samtycke uttala sig om dennes förhållanden, såvida uppgifterna inte redan är kända av alla inom gruppen.

Polisen har en friare ställning i sekretesshänseende än personal inom vårdsektorn. Så t.ex. är den s.k. generalklausulen i sekretesslagen tillämplig på uppgifter inom polisen. Härav följer att polisen har rätt att till andra myndigheter lämna ut uppgifter efter en intresseavvägning, dvs. en bedömning av om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför det intresse sekretessen skall skydda. Uppgifter hos polisen, som kan vara hemliga till skydd för den enskilde, kan vidare som regel lämnas ut efter en s.k. rak skadeprövning. Till skillnad från vad som gäller vid det för vårdsektorn tillämpliga s.k. omvända skaderekvisitet är presumptionen här för offentlighet. Slutligen bör också 3 § polislagen nämnas. Enligt detta stadgande har polisen ålagts samarbetskyldighet med andra myndigheter, vars verksamhet berör polisverksamheten.

- Särskilt åligger det därvid polisen att fortlöpande samarbeta med myndigheterna inom socialtjänsten och snarast underrätta dessa om förhållanden som bör föranleda någon åtgärd av dem. I vart fall i sistnämnda hänseende får stadgandet anses innebära ett sådant åliggande som bryter sekretessen. Det bör dock uppmärksammas, att uppgifter från allmänt kriminalregister och polisregister endast kan lämnas ut av polisen med stöd av bestämmelserna i respektive lag härom.
- **Mot bakgrund av det anförda kan således konstateras att sekretesslagen möjliggör visst uppgiftslämnande från polisen till övriga medlemmar i en arbetsgrupp, sammansatt av representanter från andra myndigheter.** Från polisens sida har man vidgått att uppgifter lämnats ut till gruppens medlemmar. Jag saknar anledning anta att detta skett i större utsträckning än som kan anses godtagbart från sekretessynpunkt.
- Vad gäller i samarbetsgruppen ingående representanter för andra myndigheter har polisen i sitt yttrande hit förnekat att andra än polisens representanter i gruppen lämnat ut hemliga uppgifter.

Nödrätt

JO 1986/87 s. 159: I sammanhanget bör även erinras om den särskilda bestämmelsen i 24 kap. 4 § brottsbalken om s.k. nödrätt. Av denna bestämmelse framgår att det är straffritt att bryta sekretessen om det är nödvändigt för att avvärja fara för liv eller hälsa och det med hänsyn till farans beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan anses försvarligt. I

undantagsfall kan det således vara försvarligt om en tjänsteperson i en nödsituation lämnar sekretessbelagda uppgifter om en enskild. Det rör sig här om **extrema undantagsfall**.

Alltid möjligt!

Avidentifierade fallbeskrivningar

- Det är möjligt att diskutera på en generell nivå, att beskriva avidentifierade fall.
- OBSERVERA att ingen individ får kännas igen vid sådana fallbeskrivningar. Det måste råda en verklig och faktisk anonymitet. Annars kan tjänsteman som inte lovligen får lämna uppgift om enskild i det aktuella sammanhanget komma att ställas till ansvar för brott mot tystnadsplikten.

Tack för visat intresse!